

FACILITATÍVNE A REFLEKTÍVNE UČENIE

akreditovaný program inováčného vzdelávania

Cieľová skupina:

Pedagogickí a odborní zamestnanci, ktorí majú možnosť počas programu pracovať s triedou/skupinou detí alebo žiakov od 3. ročníka ZŠ až po koniec SŠ.

Ciele kurzu:

- Rozvíjať, prehĺbovať, zdokonaľovať a inovovať profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov pre facilitáciu prežívania a potrieb všetkých detí/žiakov i svoje vlastné a vytvárať priestor pre reflexiu skupinovej dynamiky triedy na ceste k inkluzívnemu vzdelávaniu.
- uplatniť najnovšie poznatky o inkluzívnom vzdelávaní a neuropsychologických aspektoch reflexie na prácu so skupinovú dynamikou triedy/skupiny v rozličných výchovno-vzdelávacích aktivitách – ranné kruhy, skupinová práca, peer learning, medzigeneračné učenie, bežné vyučovacie hodiny, projektové alebo blokové učenie, artefaktika, hejného matematika, poradné kruhy, mimoškolské sústredenia, mediácia konfliktov a i.
- Pripraviť, realizovať a prezentovať vlastný inováčny návrh reflektívnej hodiny/programu/činnosti,

Rozsah vzdelávacieho programu:

65 vyučovacích hodín v rozsahu osem dní (36 hodín prezenčne, 29 hodín dištančne). Ďalších 10 hodín je možné získať mentoringom. Za absolvovanie každých 50 hodín inováčného vzdelávania v súlade s plánom profesijného rozvoja prináleží zamestnancovi 3 % príplatok za profesijný rozvoj. Maximálny príplatok za inováčné vzdelávanie je 9 %. Podľa § 64 ods. 2 a) môže pracovník uplatniť príplatok až po dvoch rokoch výkonu pracovnej činnosti.

Cena kurzu:

225 eur (v cene je lektorné, nájom, organizačné náklady, akreditácia a občerstvenie) Kurz je poskytovaný s rozličnými väčšími alebo menšími zľavami podľa získanej grantovej podpory.

Vstupné prerekvizity kurzu:

Na vstup do vzdelávania je potrebné mať skupinu detí a žiakov, s ktorom sa pravidelne stretávate, pracujete, realizujete výchovno-vzdelávací proces.

Program kurzu:

Facilitatívne a reflektívne učenie nie je názov pre nejakú metódu, či nový druh výučby. Ide o komplexný inkluzívny prístup rozvoja osobnosti žiaka a učiteľa a ich interakcie, v ktorom sa učenie chápe v širších súvislostiach (osobnostný rast, získavanie nových skúseností a zručností pre život, radosť z poznávania a i). Žiaci sa v interakcii s učiteľmi učia spoločne rozličnými metódami (vrátane frontálnych), pričom za základ sa považuje reflexia, čiže schopnosť a príležitosť premýšľať nad vecami, dejmi, situáciami a interakciami tak priamo počas vyučovania, ako aj pri konfliktoch, aktivitách a bežnej práci. Učia sa sebahodnoteniu,

spätnej väzbe, efektívnej nenásilnej komunikácie, kritickému mysleniu. Facilitácia je potom zručnosť učiteľa uľahčovať proces reflexie i učenia vrátane práce s chybami a limitmi. O facilitatívnom učení nájdete bližšie aj na stránke [Inklucentra](#).

Základný pilier reflektívneho učenia je učenie postavené na neustálej (seba)reflexii všetkých aktérov učenia (vrátane učiteľa) a učiteľovom facilitovaní tohto procesu. Učiteľ i žiaci sa učia spoločne popisovať, prežívať učenie ako proces rastu s pripúšťaním chýb, limitov a rizík, ktoré život prináša. Celý model reflexie je postavený na humanistickej psychológii autorov ako Maslow, Rogers či Rosenberg, ale aj na novodobých neuropsychologických teóriách, napr. neurosekvencný model (B. Pery). Do vyučovacieho procesu sa tak prirodzené dostávajú aj preventívne a intervenčné prvky v synergii s inkluzívnou prácou s celou triedou detí a žiakov s rozmanitými potrebami.

Program ponúka podporu, zážitok, mentoring pre všetkých pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí pracujú s triedami, oddeleniami či skupinami. Princípy uvedeného vzdelávania je možné včleniť do každodennej práce vo vyučovaní všetkých predmetov, aktivít a činností školy, projektového vyučovania, inovátnych i frontálnych metód, do mimoškolských aktivít, škôl v prírode, lyžiarskeho výcviku, medzigeneračných aktivít, workshopov i *peer learning*. Účastníci vzdelávania si vyskúšajú rozličné aktivity a činnosti, kde budú mať možnosť vnímať naživo princípy reflexie v rozličných podobách, zažiť reflektívnu vyučovaciu hodinu medzi sebou ale aj priamo so žiakmi.

Štruktúra vzdelávacieho programu je postavená tak, aby mohli účastníci programu aplikovať nové poznatky, zručnosti techniky a prístupy vo svojej praxi a na ďalších stretnutiach mali možnosť reflektovať vlastnú skúsenosť v skupinovom mentoringu. Takýto model umožňuje hlbšie porozumenie teoretickým konceptom, rýchlejšie osvojovanie si praktických zručností a zvyšovanie osobných kompetencií.

Obsah vzdelávacieho programu:

forma		Popis	miesto	
dištančne	6 h.	<i>samoštúdium, webinár, analýza aktuálneho stavu triedy/skupiny</i>	zoom	65 hodín
1. deň	6 h.	teambuilding, reflektívne kompetencie , zážitkové hodiny v praxi s učiteľmi	CIV	
2. deň	6 h.		CIV	
dištančne	8 h.	<i>vlastné reflektívne aktivity</i>	škola	
3. deň	6 h.	formy reflektívneho učenia, zážitkové hodiny v praxi so žiakmi – reflexia zdrojov a limitov	škola	
4. deň	6 h.		CIV	
dištančne	12 h.	<i>príprava a realizácia reflektívnej hodiny</i>	škola	
5. deň	6 h.		škola	

6. deň	6 h.	prezentácia reflektívnych hodín, videoanalýza reflexia, mentoring	CIV	
<i>dištančne</i>	<i>3 h.</i>	<i>feedback na vzdelávanie</i>	e-form	
7. deň	5 h.	mentoring	CIV	10 hodín
8. deň	5 h.	mentoring	CIV	

PODROBNÝ PROGRAM

Čas:	Názov bloku:	Popis bloku:
Dištančná úloha - ANALÝZA TRIEDY A ŠTÚDIUM		
Účastník v prvej fáze pred vzdelávaním preštuduje vybrané vzdelávacie materiály z odporúčanej literatúry. Následne sa zúčastní úvodného organizačného a zoznamovacieho webináru. Do začatia prvého tréningového dňa si účastník pripraví vlastnú analýzu triedy – miera reflexivity triedy.		
Tréningový deň 1 – ZÁŽITOK		
9:00	1.blok – Úvod	Zoznámenie, popis programu, očakávania
10:30	<i>Coffee break</i>	
11:00	2.blok – zážitková reflektívna hodina	Ukážka reflektívnej a facilitatívnej hodiny aj s reflexiou, ktorú si účastníci vyskúšajú priamo na sebe.
12:30	<i>Obedná prestávka</i>	
13:30 - 15:00	3.blok – princípy skupinovej práce	Aké sú rámce a štruktúra skupinovej práce? Ako viesť hodinu facilitatívne a s reflexiou?
Tréningový deň 2 – (SEBA) REFLEXIA		
9:00	1.blok – reflektívne zručnosti a hodnoty	Neuropsychologické aspekty reflexie, druhy reflexie, hodnoty, princípy a zložky reflektívnej práce na sebe i vo vzťahových interakciách v triede
10:30	<i>Coffee break</i>	
11:00	2.blok – hodnotenie a práca s chybou	Aké formy hodnotenia prispievajú k rozvoju učiteľa a žiaka? Známkovanie, slovné hodnotenie, sebareflexia a nehodnotenie – výzvy a limity. Ako pracovať s chybou u žiaka i učiteľa? Ukážky.
12:30	<i>Obedná prestávka</i>	
13:30 - 15:00	3.blok – zhrnutie, spätná väzba vo vyučovaní	Záverečná reflexia, zavádzanie spätnej väzby vo vyučovaní, otázky, odpovede, dištančná úloha č. 1
Dištančná úloha č. 1 – REFLEKTÍVNA PRAX		
Naučené zručnosti zo vzdelávania sú tréňované v praxi a to formou skúšania reflexie vo vyučovaní. Účastník si vyskúša jednoduché aktivity s deťmi na vyučovacej hodine/bloku zavedením úvodného a/alebo záverečného reflektívneho kruhu.		

Čas:	Názov bloku:	Popis bloku:
Tréningový deň 3 – Reflektívna hodina v škole		
9:00	1.blok – Prax so žiakmi – mladší	Úvodná reflexia. Terénne stretnutie v škole – ukážka reflektívnej hodiny a práce so žiakmi, reflexia reflexie.
10:30	<i>Coffee break</i>	
11:00	2.blok – Prax so žiakmi – starší/peer learning	Terénne stretnutie v škole – ukážka reflektívnej hodiny a práce so žiakmi, reflexia reflexie.
12:30	<i>Obedná prestávka</i>	
13:30 - 15:00	3.blok – Analýzy zručností a záver	Analýza zručností v triede a skupine.
Tréningový deň 4 – Reflektívne formy práce		
9:00	1.blok – Úvod	Reflexia dištančných úloh. Nenásilná komunikácia.
10:30	<i>Coffee break</i>	
11:00	2.blok – reflektívne formy I.	Ranný kruh/poradný kruh, mimoškolské sústredenia, skillful class. Ukážky.
12:30	<i>Obedná prestávka</i>	
13:30 - 15:00	3.blok – reflektívne formy II.	Tréning facilitatívnych a reflektívnych zručností pre rozličné situácie a formy práce. Záver.
Dištančná úloha č. 2 – VLASTNÁ REFLEKTÍVNA HODINA/ČINNOSŤ		
Účastníci si pripravujú ukážku (video, audio, text) s popisom hodiny a implementovaním prvkov reflexie do svojej práce s využitím a prácou s chybou, limitmi a sebareflexiou.		

Čas:	Názov bloku:	Popis bloku:
Tréningový deň 5 – vlastné prezentácie		
9:00	1.blok – Úvod, práca s chybou	Úvodná reflexia vlastných chýb a limitov vo výučbe.
10:30	<i>Coffee break</i>	
11:00	2.blok – skupinová práca I.	Skupinová práca a prezentácia dištančných úloh.
12:30	<i>Obedná prestávka</i>	
13:30 - 15:00	3.blok – prax	Medzigeneračné cestovanie – ako sa prepájať s rozličnými vekovými skupinami, realizovanie workshopov žiakov a seniorov a i.
Tréningový deň 6 – Co-teaching		
9:00	1.blok – co-teaching a mentoring	Hodiny dvoch učiteľov (co-teaching) a dvoch tried, práca s nahrávkou.
10:30	<i>Coffee break</i>	
11:00	2.blok – skupinová práca II.	Skupinová práca a prezentácia dištančných úloh.
12:30	<i>Obedná prestávka</i>	
13:30 - 15:00	3.blok – Záver	Záverečná reflexia, spätná väzba a dištančná úloha č. 3
Dištančná úloha č. 3 – spätná väzba na vzdelávanie		

Účastník vypracuje spätnú väzbu na vzdelávanie a vlastné zručnosti.

Mentoring

Účastníci absolvujú počet hodín individuálneho alebo skupinového mentoringu s lektormi (online alebo osobne) za účelom ďalšej podpory reflektívneho a facilitatívneho učenia v triede.

Mentoringové poradenstvo pre reflektívne učenie: Účastníci majú možnosť počas a po skončení vzdelávania využívať dlhodobé online poradenstvo cez email: poradenstvo@inklucentrum.sk. Účastníci dostávajú k dispozícii aj metodiky, manuály, ukážky, videá a články k tejto téme.

Profil absolventa

Absolvent získa základné i rozširujúce kompetencie k facilitácii a reflexii skupinovej dynamiky triedy v zameraní na podporu inkluzívneho vzdelávania. Účastník sa naučí základné zručnosti práce so skupinou, vnímanie rozmerov pocitov a potrieb svojich i žiakov, prehľad možných využití reflexie v rozličných vyučovacích aktivitách.

Zoznam odporúčanej literatúry

- HAYDEN, T. L. (2008). *Spratek*. Praha: Portál. 237 s. ISBN 978-80-7367-375-8.
- KRÁLIK, D. (2019). *Ako dobre musí učiteľ poznať sám seba?* Článok Bratislava: NDS. 2019.
- KÚDELOVÁ, E. – KRÍŽO, V. (2017). *Skupinová práca*. Článok. Bratislava: Škola RAU. 2017.
- LABÁTH, V. (2020). *Pasce moci*. Bratislava: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-571-0205-2.
- LANG, G. – BERBERICHOVÁ, CH. (1998) *Každé dieťa potrebuje špeciálny prístup*. Praha: Portál, 146 s. ISBN 80-7178-144-4.
- MATĚJČEK, Z. (2007). *Po dobrém, nebo po zlém?* Praha: Portál. 109 s. ISBN 978-80-7367-270-6.
- MASLOW, A. H. (2014). *O psychologii bytí*. Praha: Portál, 2014. 320 s. ISBN 978-80-262-0618-7.
- NOVÁČKOVÁ, J. – NEVOLOVÁ, D. (2020). *Respektovat a být respektován*. Praha: PeopleComm. 367 s. ISBN 978-80-87917-50-3.
- PERRY, B. (2016). *Chlapec, kterého chovali jako psa*. Praha: Portál. 253 s. ISBN 978-80-262-1112-9.
- RASFELD, M. (2019). *Školy v pohybe*. Bratislava: CEEV Živica. 140 s. ISBN 978-80-972-9622-3.
- ROGERS, C. – FREIBERG, J. (2020). *Sloboda učiť sa*. Bratislava: Didaktis, 2020.
- ROSENBERG, M. B. (2012). *Nenásilná komunikace*. Praha: Portál, 2012. 224 s. ISBN 978-80-262-0141-0.

Lektori a garanti programu

Garantmi aj lektormi uvedeného kurzu sú skúsení odborní zamestnanci a pedagógovia spĺňajúci zákonné predpoklady § 55 a 56 zákona 138/2019, ktorí na uvedenom prístupe pracovali celé desaťročie. Lektorský tím spĺňajúci príslušné kvalifikačné predpoklady sa bude postupne rozširovať o ďalších tak, aby bolo šírenie efektívne a dlhodobo udržateľné.

Viktor Krížo – vyštudoval učiteľstvo matematiky, špeciálnu pedagogiku, teológiu a psychológiu v Bratislave, Trnave i v Brne, toho času realizuje aj PCA psychoterapeutický výcvik a dlhodobý supervízny tréning. Dvanásť rokov pôsobil ako učiteľ a školský špeciálny pedagóg, aktuálne pracuje ako terénny odborný zamestnanec CPPPaP v Bratislave. Je šíritelom konceptu inkluzívneho vzdelávania postaveného na humanistickej psychológii Rogersa, Maslova, Landretha a modelu Nenásilnej komunikácie Rosenberga. Angažuje sa pri tvorbe národnej Stratégii inkluzívneho vzdelávania, koordinácii Centra inkluzívneho vzdelávania a v Slovenskej komore učiteľov advokuje tému demokratizácie na školách.

Dávid Králik – Učiteľ, mentor, kouč, lektor, spoluzakladateľ školy Felix, bývalý reprezentant, medzinárodný rozhodca a tréner v šerme. Bloger, autor niekoľkých metodík i jednej rozprávkovej knižky a tiež spoluautor druhej. Momentálne pracuje v SZŠ Felix ako učiteľ a tiež v n. o. LEAF ako mentor a supervízor v mentoringovom programe IRPU (Individuálny rozvojový program učiteľa). Okrem toho spolupracuje s viacerými organizáciami, ktoré sa na Slovensku venujú problematike vzdelávania (Indícia, Teach for Slovakia, Inštitút pre aktívne občianstvo, Komenského inštitút, STRATPOL, Živica...) V súkromí sa mu podarilo pred dvadsiatimi rokmi stretnúť tú najúžasnejšiu ženu na svete, vďaka ktorej je dnes tým, kým je.

Eva Kúdelová – vyštudovala učiteľstvo matematiky a etickej výchovy v Trnave, sedem rokov pôsobí ako učiteľka na základnej škole v Bratislave. Absolvovala program IRPU a päť rokov sa intenzívne venuje facilitatívno-reflektívnemu skupinovému učeniu v rámci vyučovania matematiky, prípravy a realizácie sústredení a medzigeneračného učenia. Od roku 2017 vyučuje Hejného metódou na druhom stupni ZŠ. Špecializuje sa najmä na dlhodobú prácu s triednym kolektívom.

Jana Randa – absolvovala štúdium občianskeho sektora na UK v Prahe, tréning pre koučov na ČVUT, medzinárodný tréning trénerov. 10 rokov sa venuje lektorovaniu a facilitácii. Z tejto oblasti prináša inšpirácie z facilitatívneho vzdelávania a vedenia reflexie. Medzi jej srdcové témy patria poradné kruhy, práca s rozmanitosťou v triede, vedomá práca s predsudkami, participatívne procesy v škole a socio-emocionálne vzdelávanie. Pracovala v projektoch Rady Európy, Erasmus+ doma i v zahraničí.

Zuzana Krnáčová – vyštudovala učiteľstvo výtvarnej výchovy, neskôr M.A. v arteterapii vo Veľkej Británii a doktorandské štúdium v Bratislave. Pôsobila doma i v zahraničí ako terapeut, liečebný pedagóg v rôznych zariadeniach pre deti v riziku. Posledné roky ako expert pomáha pri implementácii komplexnej podpory detí v riziku v školskom prostredí, podpore artefietike a reflexie do vyučovania, napomáha širokému odbornému chápaniu inkluzívneho vzdelávania v rámci viacerých projektov. Pôsobí ako lektorka a expertka pre vzdelávanie odborných zamestnancov v Centre inkluzívneho vzdelávania i v národnom projekte VÚDPaP.

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Do programu inováčného vzdelávania budú zaradení uchádzači z radov pedagogických a odborných zamestnancov na základe písomnej prihlášky, kde uvedú svoje meno, priezvisko, pracovnú pozíciu, zamestnávateľa a kontakt na adresu žiadateľa a uhradia žiadateľom stanovený poplatok na číslo účtu poskytovateľa najneskôr 15 pracovných dní pred začiatkom vzdelávania.

Odporúčame uchádzačom, aby v prípade záujmu o certifikát oprávňujúci na príplatok za profesijný rozvoj nahlásili uvedené vzdelávanie do plánu profesijného rozvoja, resp. získali súhlas zamestnávateľa tak, aby po absolvovaní a odovzdaní certifikátu im bol aj skutočne priznaný príplatok za profesijný rozvoj.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

- účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania,
- dištančné úlohy,
- úspešná záverečná prezentácia inovatívneho návrhu vyučovacej jednotky pred 3 člennou skúšobnou komisiou
- Po úspešnom absolvovaní a splnení podmienok ukončenia programu inovačného vzdelávania vydá poskytovateľ účastníkovi vzdelávania osvedčenie.

Spôsob získavania, spracovávania a uverejňovania hodnotenia kurzu:

Každý akreditovaný kurz podľa § 42 ods. 2a) a § 69 ods. 1 d) zákona 138/2019 o pedagogických a odborných zamestnancov podlieha transparentnému hodnoteniu účastníkmi zverejnenom na webovom sídle poskytovateľa. Po skončení každého kurzu dostávajú účastníci emailom možnosť anonymne vyhodnotiť cez elektronický dotazník svoju spokojnosť kvantitatívne aj kvalitatívne: s lektorom kurzu, s obsahom, s organizáciou vzdelávania. Účastník má možnosť navrhnúť témy pre ďalšie vzdelávanie a priestor na poskytnutie širšej spätnej väzbe. Poskytovateľ sa zaväzuje zverejniť komplexné anonymizované výsledky hodnotenia kurzov najneskôr do 30 dní od ukončenia každého kurzu v príslušnej sekcii „hodnotenie kurzov“ na webovej stránke. Poskytovateľ si vyhradzuje právo začerniť alebo iným spôsobom nezviditeľniť hanlivé či urážajúce slová.